

Sylabus pre disciplínu: Teória a dejiny prekladu (Prednáška)

Prednášajúca	Prof. PhDr. Magdaléna Bilá, PhD.
Študijný program	Prekladateľstvo a tlmočníctvo
Stupeň štúdia	Mgr. stupeň, 2. roč. zimný semester
Pracovňa	2 posch., č. 261
E-mail:	magdalena.bila@unipo.sk / magduska_bila@yahoo.com
Úradné a konzultačné hodiny	streda: 12.25 – 13.10; v iné dni, resp. v stredu v inom čase: podľa dohody

Cieľ disciplíny

Teória prekladu sa v súčasnosti chápe ako „teoretická disciplína zaoberajúca sa prekladom písomne fixovaných prejavov či už umeleckého alebo odborného charakteru“ (Andričík, M. <http://hyperlexikon.sav.sk/sk/pojem/zobrazit/autor/12/translatologia>). Cieľom disciplíny *Teória a dejiny prekladu* je teda poskytnúť študentom a študentkám poznatky z aktuálnych smerovaní translatológie a vývinu prekladu vo svete. Predmet poskytne rozhľad a potrebné nástroje na ďalšie uvažovanie o preklade a jeho teoretických aspektoch.

Po stáročia prekladatelia zohrávali v rozvoji spoločnosti dôležitú úlohu, napr. stredovekí prekladatelia mali nemalý podiel na rozvoji moderných jazykov a národných identít (<https://marielebert.wordpress.com/2016/11/02/translation/>). Autori teoretických diel o preklade a prekladaní sa uznávali za vedcov po dve tisícročia, v 21. storočí sa stali „neviditeľnými“ (Venuti). Cieľom tejto disciplíny je preto zároveň prostredníctvom vybraných historických mílnikov a teoretického myslenia o preklade poukázať na zásadný vplyv prekladateľov na spoločnosť.

Pre študentov so špeciálnymi potrebami

Študenti / študentky majú nárok na viac času na splnenie zadaní, ak majú špeciálne potreby, (napríklad kvôli určitým poruchám učenia, pre ktoré je ale potrebné poskytnúť lekárske potvrdenie). Zadanie úlohy sa môže upraviť alebo posunúť na neskorší termín aj v prípade mimoriadnej situácie. Odporúčam však, aby ste sa vopred obrátili na vyučujúcu. Upozorňujem, že oneskorené ospravedlnenia nie sú akceptované.

Ostatné zásady

1. Účasť na všetkých hodinách (prednáškach a seminároch) je nevyhnutná a povinná. Očakávam, že študenti/ študentky sa dostavia načas a na semináre prídu pripravení/é. Neprítomnosť na základe lekárskeho potvrdenia sa zaznamená, ale neovplyvní výsledné hodnotenie, rovnako ako jedna neprítomnosť, ktorú študent / študentka vopred oznámi e-mailom alebo osobne.

Akýkoľvek významný alebo oneskorený príchod, skorý odchod z posluchárne, ako aj nesplnenie domácich zadaní sa bude zaznamenávať ako polovičná prítomnosť. Študenti / študentky by si mali uvedomiť, že si vyhradzujem právo znížiť výslednú známku o celý stupeň, ak sú neprítomní/é na štyroch alebo viacerých hodinách.

2. Budem používať vašu spoločnú e-mailovú adresu, ak vás potrebujeme kontaktovať, a preto ste zodpovední za pravidelnú kontrolu e-mailovej schránky. Upozorňujem, že dni od pondelka (8:00) do piatka (16:00) sa počítajú ako pracovné dni, čo znamená, že v tomto období môžete očakávať odpovede na vaše e-maily. Od študentov očakávam, že už nebudú klásť otázky o záležitostiach uvedených a vysvetlených v týchto sylabách.

Upozorňujem, že e-mailová komunikácia s vyučujúcou je formálna komunikácia, a preto očakávam, že študenti / študentky budú dodržiavať zásady zdvorilosti.

3. Budem dodržiavať zásady akademickej etiky platné na univerzite. Študenti / študentky budú zodpovední/é za akékoľvek úmyselné alebo neúmyselné porušenie akademickej etiky. Závažnosť úmyselného porušenia akademickej etiky (napr. podvádžanie pri skúške) je dôvodom na udelenie akademického trestu (známka FX) a na následné disciplinárne konanie.

4. Vaše konštruktívne hodnotenie tejto disciplíny má zásadnú úlohu pri rozvoji vzdelávania na Prešovskej univerzite, pokiaľ ide o dodržiavanie európskych štandardov. Po ukončení kurzu venujte čas vyplneniu dotazníka na vyhodnotenie kurzu prostredníctvom on-line dotazníka. Komentáre a návrhy sú pre mňa nesmierne užitočné a rešpektujem ich.

Program prednášok

1. Týždeň: Interdisciplinárna translatológia – nová orientácia M. Snell-Hornbyovej. Funkcionálne modely v translatológii, teória skoposu a jej kritika.
2. Týždeň: Teoretické myslenie o preklade v osemdesiatych a deväťdesiatych rokoch 20. storočia v západnej Európe. Systémové teórie.
3. Týždeň: Teória polysystémov a preklad. Izraelská škola prekladu. Gideon Toury.
4. Týždeň: Chestermanove normy prekladu. Belgická škola prekladu.
5. Týždeň: J. Lambert a jeho systémová teória. A. Lefevere a jeho teória.
6. Týždeň: Filozofické prístupy k prekladu: ontológia a epistemológia. Bourdieu v paradigme západnej translatológie.
7. Týždeň: Filozofické prístupy k prekladu: hermeneutika, Steiner, Pound, Benjamin.
8. Týždeň: Postkoloniálna teória prekladu. Preklad, ideológia a moc.
9. Týždeň: Prístup k prekladu z hľadiska diskurznej a registrovej analýzy: Hallidayov model jazyka a diskurzu. Housovej model hodnotenia kvality prekladu.
10. Týždeň: Prístup k prekladu z hľadiska diskurznej a registrovej analýzy: Bakerovej textová a pragmatická analýza. Hatim a Mason: kontext a diskurz.
11. Týždeň: Interdisciplinárny spôsob vnímania prekladu. Preklad a globalizácia. Nové smerovania v preklade inšpirované novými médiami.
12. Týždeň: Nové trendy v príprave prekladateľov.
13. Týždeň: Vyhodnotenie disciplíny, záver, organizačné zabezpečenie skúšky.

Závěrečné hodnocení

Práce studentů se bude posuzovat takto:

1. Priebežné hodnotenie (prezentácie na seminároch, seminárna práca) 50%
2. Teoretické vedomosti (podľa tém prednášok) 50%

Klasifikačná stupnica

A	100 – 90
B	89 – 80
C	79 – 70
D	69 – 60
E	59 – 50
FX	<50

Literatúra

Knížné publikácie

- A Study on Nada's Translation Theory, Shanghai Foreign Language Education Press, 2003.
- Bassnett, S.: Translation Studies, Shanghai Foreign Language Education Press, 2002.
- Gentzler, E.: Contemporary Translation Theories, Shanghai Foreign Language Education Press, 2001.
- Munday, J.: Introducing Translation Studies
http://routledgetextbooks.com/textbooks/_author/munday-9780415584890/
- Newmark, P.: A Textbook of Translation, Prentice Hall, 1998
- Newmark, P.: Approaches to Translation, Prentice Hall, 1998.
- Nida, E. A. — Taber, C. R.: The Theory and Practice of Translation, Shanghai Foreign Language Education Press, 2004.
- Nida, E. A.: Toward a Science of Translating, Shanghai Foreign Language Education Press, 2004.
- Pym, A.: Translation Solutions for many languages. Bloomsbury, 2016.

Štúdie

- Firdaus, Sonia: Evolution of Translation Theories & Practice
- Ghanooni, Ali Reza: A Review of the History of Translation Studies. In: Theory and Practice in Language Studies, Vol. 2, No. 1, pp. 77-85, January 2012
- Gross, Alex: Some Major Dates and Events in the History of Translation
- Lebert, Marie: A short history of translation through the ages
- Pardo, Betlem Soler: Translation Studies: An Introduction to the History and Development of (Audiovisual) Translation
- Racoma, Bernadine: The History of Translations (Past, Present and Future)
- Sawant, Datta G.: History of Translation
- Information from the conferences I have attended.